

فهرست مطالب

۳	سیاسگزاری
۷	مقدمه
۹	فهرست مطالب
۱۱	پیشگفتار
۱۳	تاریخچه تأسیس
۱۷	انستیتو پاستور ایران از نگاه دیگران
۴۳	تأسیس بخش‌های تحقیقاتی
۴۷	شعب
۵۳	سیاست‌های فعلی
۵۵	وضعیت فعلی علمی انستیتو پاستور ایران
۵۷	هیئت‌امنا و هیئت‌رئیسۀ فعلی انستیتو پاستور ایران
۶۱	انستیتو پاستور ایران؛ تولید و توسعه واکسن در ایران
۶۷	واکسن‌های تولیدی انستیتو پاستور ایران
۸۱	نقش انستیتو پاستور ایران در پاسخ به پاندمی کووید-۱۹ در کشور
۸۵	گردهمایی‌ها و کنگره‌های بین‌المللی اخیر
۹۱	کارگاه‌های بین‌المللی برگزارشده اخیر
۹۷	جوایز دریافت‌شده توسط محققان ایران از شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور
۹۹	شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور

۱۰۷	تعدادی از نشریه‌ها و کتاب‌های مرتبط با انستیتو پاستور ایران
۱۰۹	مفاخر و چهره‌های ماندگار
۱۲۳	سنت وقف در انستیتو پاستور ایران
۱۲۵	واقفین و خیرین
۱۲۹	نام‌گذاری معابر روستای اکنلو به نام بزرگان و محققان قدیمی انستیتو پاستور ایران
۱۳۳	زندگی‌نامه لویی پاستور
۱۴۹	انستیتو پاستور ایران به‌روایت تصویر
۱۶۹	تمبرهای یادبود
۱۷۱	روزهای ماندگار به‌روایت تصویر
۱۷۵	عکس‌های تاریخی
۱۸۹	اسناد تاریخی
۲۲۳	کتابنامه
۲۲۷	نمایه

پیشگفتار

یک سال پس از جنگ جهانی اول، دولت وقت ایران در حالی که هنوز درگیر مصائب جنگ و قحطی و اپیدمی بیماری‌های واگیر بود، برای شرکت در کنفرانس صلح پاریس مأموریتی به هیئت نمایندگی خود واگذار کرد. این هیئت روز ۱۰ مهرماه سال ۱۲۹۸ش در انستیتو پاستور پاریس با رئیس وقت این مؤسسه ملاقات کرد و درباره تأسیس انستیتو پاستور ایران با وی به توافق رسید. در تاریخ ۲۹ فروردین ۱۲۹۹، با نهایی شدن قرارداد استخدام دکتر ژوزف منار فرانسوی به ریاست انستیتو پاستور ایران، این انستیتو فعالیت خود را به‌طور رسمی آغاز کرد. چند سال بعد، انستیتو پاستور ایران در زمین وقفی مرحوم عبدالحسین میرزا فرمانفرمائی‌ان در محل فعلی تشکیل شده و مأمنی برای التیام آلام و رنج‌های مردم ایران در مبارزه با بیماری‌های شایع و ناشایع کشور، به‌خصوص بیماری‌های عفونی و واگیردار شد.

انستیتو پاستور ایران از آغاز تا کنون، با تلاش فزاینده محققان و دانشمندان خود، جایگاه علمی و اجتماعی خود را در ایران و جهان ارتقا داده است. این انستیتو امروزه به‌عنوان یکی از مراکز مهم علمی و تحقیقاتی و تولیدی در زمینه تأمین بهداشت و سلامت جامعه و مبارزه با بیماری‌های عفونی شناخته می‌شود.

کتاب حاضر صد سال فعالیت انستیتو پاستور ایران را در گذر تاریخ پرفرازونشیب آن مرور می‌کند. شیب موضوعی مطالب کتاب با مرور گذشته شروع می‌شود و به زمان حال تسری

می‌یابد. در بخشی از کتاب، فعالیت‌های ماندگار این مؤسسه مرور شده و در بخشی دیگر، زندگی علمی و کاری دانشمندان سخت‌کوش و مسئولیت‌پذیر آن به‌طور خلاصه شرح داده می‌شود. حتی اگر فقط تلاش دانشمندان کم‌اجرت و پرقیمت انستیتو پاستور ایران را در حوزه تولید واکسن و کنترل بیماری‌های واگیر در دهه‌های اول تأسیس مرور کنیم، کارهای ایشان برای ماندگار شدن این مؤسسه کافی است؛ اگرچه این فعالیت‌ها در سال‌های بعد نیز ادامه یافت و انستیتو پاستور ایران در شکل‌گیری نظام بهداشتی کشور نقش مهمی ایفا کرد.

انستیتو پاستور ایران دهمین انستیتو پاستور از نظر قدمت تأسیس در شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور است و به اعتبار و قرابت علمی و فنی، با این شبکه بین‌المللی و جامعه علمی بین‌المللی ارتباط نزدیک و تنگاتنگ دارد. به همین دلیل، در بخش‌هایی از کتاب، افتخارات بین‌المللی و سمینارها و کارگاه‌های بین‌المللی برگزارشده در انستیتو پاستور ایران آورده شده است.

فرازی مستقل از کتاب را به واقفان انستیتو پاستور ایران اختصاص دادیم تا یادمانی هرچند اندک از خدمتی بزرگ را به همگان یادآور شویم. در بخش عکس‌ها و اسناد تاریخی هم سعی شده است از آرشیو داخلی و خارجی، چکیده‌ای از «صد سال خدمت، صد سال قدمت» را پیش روی خواننده باز کنیم.

یادنامه یکصدمین سال تأسیس انستیتو پاستور ایران برای تکریم و تجلیل و ستایش انسان‌هایی نگاشته شده است که عاشق این سرزمین بودند و آن‌هایی که آمدند تا مانند پیشینیان مؤثر باشند و نقشی در ارتقای سلامت مردم ایران داشته باشند. از همه همکاران و عزیزانی که در تهیه این کتاب ما را یاری کردند، بسیار سپاسگزاریم.

دکتر احسان مصطفوی، دکتر علیرضا هادی‌زاده تثبیتی

تهران، پاییز ۱۴۰۰

تاریخچه تأسیس

انستیتو پاستور ایران، در سال ۱۲۹۹، با هدف تأمین بهداشت و سلامت جامعه تأسیس شد. پس از جنگ جهانی اول، ایران درگیر قحطی و گسترش بیماری‌های واگیردار شده بود. برای کنترل بسیاری از بیماری‌های عفونی و انجام‌دادن تحقیقات در زمینه انواع بیماری‌های مسری که مشکل اصلی بهداشت به حساب می‌آمد، سران وقت کشور در صدد برقراری روابط علمی با فرانسه برآمدند. این وظیفه به هیئت شرکت‌کننده در کنفرانس صلح پاریس واگذار شد. در آبان ۱۲۹۸، مذاکره‌هایی بین هیئت ایرانی و دکتر پیرپال امیل رو، رئیس انستیتو پاستور پاریس، صورت گرفت. هیئت ایرانی متشکل بود از ذکاءالملک، نماینده دولت ایران در کنفرانس صلح و دکتر لقمان‌الدوله، رئیس وقت مدرسه عالی طب و دکتر محمودخان معتمد، پزشک مخصوص عبدالحسین میرزا فرمانفرمایان. در تاریخ ۲۹ دی ۱۲۹۸، مصادف با ۲۰ ژانویه ۱۹۲۰، پروفیسور رنه لگرو از طرف انستیتو پاستور پاریس موافقت‌نامه‌ای با وزیر امور خارجه ایران امضا کرد و بدین ترتیب، انستیتو پاستور ایران، به‌عنوان دهمین انستیتو در شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور، تأسیس شد. در سال ۱۲۹۹، دکتر ژوزف منار به‌عنوان «اولین رئیس انستیتو پاستور» به ایران آمد. ایشان با همکاری برخی نخبگان دل‌سوز، از جمله دکتر ابوالقاسم بهرامی، دکتر حسین مشعوف، دکتر احمد نجم‌آبادی، دکتر یحیی پویا و تیمور دولت‌شاهی، انستیتو پاستور ایران را در ساختمانی اجاره‌ای در باغ مدبرالدوله سمیعی (خیابان استخر کنونی) تأسیس کردند. این ساختمان برای کارهای

انستیتو پاستور ایران از نگاه دیگران

مقاله‌هایی که در این بخش آمده‌اند، روایت نویسنده یا نویسندگان آن‌ها درباره اثرگذاری اجتماعی و بهداشتی انستیتو پاستور ایران در طول دوره صدساله فعالیت آن هستند و انستیتو پاستور ایران لزوماً مطالب بیان شده در آن‌ها را تأیید نمی‌کند. به دلیل محدودیت‌های فنی و چاپ، این مقاله‌ها اندکی خلاصه و ویرایش شده‌اند.

نگاهی به تاریخ فعالیت انستیتو پاستور ایران^۱

امیرارسلان افخمی
مترجم: حمیدرضا بختیاری

انستیتو پاستور ایران مؤسسه‌ای است که با هدف انجام دادن تحقیقات در زمینه میکروب‌شناسی و تولید واکسن تأسیس شد. دولت ایران آن را در سال ۱۹۲۰، به‌عنوان شعبه‌ای از انستیتو پاستور پاریس بنیان نهاد. ایده ایجاد مؤسسه‌ای تحقیقاتی برای پژوهش در ایران، در پی همه‌گیری آنفولانزا، در سال‌های ۱۹۱۸ تا ۱۹۱۹، شکل گرفت. این بیماری به مرگ حدود ده میلیون انسان منجر

۱. این مقاله ترجمه فارسی مدخل «انستیتو پاستور» در *دانشنامه ایرانیکا* است:

Amir A. Afkhami, "INSTITUT PASTEUR", *Encyclopaedia Iranica*, XIII/2, pp. 157-163, available online at www.iranicaonline.org/articles/institut-pasteur-1.

تأسیس بخش‌های تحقیقاتی

در پنجاه سال اولیه تأسیس، بخش‌های تحقیقاتی شامل مایه کوبی، اپیدمیولوژی، آبله، ویروس‌ها، سل، شیمی و ملحقات آن، یعنی هاری و میکروب‌شناسی و واکسن‌سازی بوده است. هریک از بخش‌ها برحسب احتیاجات کشور، یکی بعد از دیگری راه‌اندازی شد.

یکی از اهداف اولیه تأسیس انستیتو پاستور در ایران، تدارک واکسن و ترویج واکسیناسیون بود. با تأسیس این انستیتو، تهیه مایه واکسن آبله و آبله کوبی با شیوه جدید در تهران متداول شد. مرحوم دکتر ابوالقاسم بهرامی، در اوایل سال ۱۳۰۱، از طریق روسیه به‌طور مستقیم به انستیتو پاستور پاریس رفت و پس از چند ماه کارآموزی نزد پروفیسور لگرو، با سوش تاریخی پاستور در دی‌ماه همان سال به تهران بازگشت و بخش ضدهاری را در انستیتو پاستور ایران دایر کرد.

بخش ب‌ت‌ژ را نیز دکتر بالتازار بعد از اتمام جنگ جهانی دوم تأسیس کرد که خیلی زود جنبه بین‌المللی یافت. این مؤسسه از نخستین روز تأسیس، درباره بعضی بیماری‌های ویروسی نظیر هاری و آبله مطالعه و بررسی کرده است. بعد از اتمام بنای بزرگ انستیتو پاستور ایران، در سال ۱۳۳۲، دکتر بالتازار با کمک دکتر کارلتون گایدوشک آمریکایی و دکتر رسول پورنکی و دکتر محمود بهمنیار، نمونه‌های متعدد خون از مناطق گوناگون ایران و افغانستان و ترکیه جمع‌آوری کردند و فراوانی بیماری‌های ویروسی، تب‌های خون‌ریزی‌دهنده، ریکتزبوزها و ویروس‌های منتقل‌شده از بندپایان را در ایران و کشورهای

شعب

در حال حاضر انستیتو پاستور ایران شش گروه اصلی تحقیقاتی و تعدادی بخش و آزمایشگاه مرجع کشوری در سطح ملی و منطقه‌ای و بین‌المللی در شعبه مرکز در تهران، مجتمع تولیدی تحقیقاتی در جاده کرج و پایگاهی تحقیقاتی در آمل و اکنلو و دو مرکز دیگر در تهران دارد. در ادامه، شعب انستیتو، به جز مرکز اصلی در تهران، به ترتیب تأسیس معرفی می‌شوند:

پایگاه زرگنده

در سال ۱۳۰۳، در زمان ریاست دکتر منار در انستیتو پاستور ایران، شعبه‌ای در شمیرانات تهران، در منطقه زرگنده برای تشخیص و درمان بیماری‌های انسان و حیوانات اهلی دایر شد. همچنین، این شعبه در زمینه حشرات ناحیه شمیرانات تحقیقاتی انجام داد تا حیواناتی را که ناقل بیماری هستند، شناسایی کرده و از انتقال بیماری پیشگیری کند. در این شعبه، در زمینه بیماری‌های طاعون، حصیه، سفلیس، سل، سیاه‌زخم، خناق، ورم مغز، کزاز، سوزاک، ورم ریه و سموم گزندگان خدمات ارائه می‌شد. این شعبه بعد از چند سال فعالیت منحل شد.

سیاست‌های فعلی

- تحقیقات و فناوری: در حال حاضر، سیاست تحقیقاتی انستیتو پاستور ایران چنین است:
۱. انجام‌دادن تحقیقات پایه و کاربردی در زمینه تحقیق و تشخیص و ارائه روش‌های کنترل بیماری‌های گوناگون، با تمرکز بر بیماری‌های عفونی و بیماری‌های عفونی نوپدید و بازپدید؛
 ۲. انجام‌دادن تحقیقات پایه و کاربردی در زمینه ساخت محصولات بیولوژیک و آزمایشگاهی؛
 ۳. انجام‌دادن تحقیقات در زمینه علوم پایه پزشکی؛
 ۴. انجام‌دادن پروژه‌های تحقیقاتی و آموزشی مشترک با مراکز مشابه در داخل و خارج ایران.
- این انستیتو، در حال حاضر، پنج مرکز تحقیقاتی و سه مجله علمی و بیوبانک‌های گوناگون دارد. اکنون، انستیتو پاستور ایران یکی از مراکز برتر در حوزه بیوتکنولوژی در کشور نیز محسوب می‌شود. این مرکز در زمینه‌های مرتبط با حوزه زیست‌فناوری، به‌خصوص تولید داروهای نو ترکیب، پیشرفت‌های چشمگیری به دست آورده است.
- تولید: مجتمع تولیدی تحقیقاتی انستیتو پاستور ایران، در کیلومتر ۲۵ جاده تهران به کرج واقع شده است. این مرکز بخش‌های گوناگون تولیدی تحقیقاتی شامل ب‌ت، فراورده‌های نو ترکیب (هیپاتیت ب)، تهیه محلول‌های تزریقی، تولید آنتی‌ژن، واکسن‌های ویروسی، علوم حیوانات آزمایشگاهی، کنترل کیفیت و تضمین کیفیت دارد و در زمینه تولید فراورده‌های بیولوژیک و محلول‌های تزریقی و پرورش حیوانات آزمایشگاهی فعالیت می‌کند.

هیئت‌امنا و هیئت‌رئیسۀ فعلی انستیتو پاستور ایران

به‌استناد قانون برنامه‌ چهارم توسعه و ماده‌ قانون اهداف و وظایف و تشکیلات، مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی نظیر انستیتو پاستور ایران شخصیت حقوقی مستقل دارند. این مؤسسه‌ها برابر ضوابط و آیین‌نامه‌های خاص مالی‌معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی اداره می‌شوند که به تصویب هیئت‌امنا و تأیید وزیر رسیده باشند.

هم‌اکنون، هیئت‌امنای انستیتو پاستور شامل این افراد است:

- دکتر علیرضا بیگلری، رئیس انستیتو پاستور ایران و دبیر هیئت‌امنا؛
- دکتر محمد امامی، امین نماینده‌ استانداری تهران؛
- دکتر مصطفی قانع، عضو هیئت‌امنا؛
- دکتر احمد فیاض، عضو هیئت‌امنا؛
- دکتر محمدمهدی گویا، عضو هیئت‌امنا؛
- دکتر حسین ملک‌افضلی، عضو هیئت‌امنا؛
- دکتر سید محمود مسیحاهاشمی، عضو هیئت‌امنا.

هیئت‌رئیسۀ فعلی (در سال ۱۴۰۰) انستیتو پاستور ایران نیز شامل این افراد است:

- دکتر علیرضا بیگلری، رئیس انستیتو پاستور ایران؛
- دکتر سعید بوذری، معاون تحقیقات و فناوری و آموزش؛

انستیتو پاستور ایران؛ تولید و توسعه واکسن در ایران

انستیتو پاستور ایران با تولید واکسن‌های متعدد و مشارکت فعال در برنامه‌هایی برای پیشگیری از بیماری‌های عفونی و کنترل آن‌ها، همواره نقش مهمی در کشور داشته است. واکسن‌ها سالیانه در جهان از مرگ میلیون‌ها انسان، به‌طور اعم و کودکان، به‌طور اخص، جلوگیری می‌کنند. علاوه بر این، برای تولید واکسن‌های جدید در راستای پیشگیری از بیماری‌های عفونی، اعم از بیماری‌های نوپدید مانند کووید-۱۹ یا دیگر عفونت‌های ویروسی یا باکتریایی قدیمی‌تر و کنترل آن‌ها، تلاش‌های روزافزونی نیز در جریان است.

نزدیک به صد سال اخیر، در انستیتو پاستور ایران و مؤسسه رازی، تولید واکسن باکیفیت و مطابق با استانداردهای جهانی بر ضد بیماری‌هایی که می‌توان با واکسن از آن‌ها پیشگیری کرد، یکی از فعالیت‌های بسیار موفق در حیطه پزشکی ایران بوده است. این فعالیت‌ها برای کاهش بار بیماری‌های مرتبط در کشور و حفاظت از گروه‌هایی صورت می‌گیرد که هدف برنامه ایمن‌سازی هستند. بنا بر آنچه گفته شد، یکی از وظیفه‌های اصلی انستیتو پاستور ایران، از بدو تأسیس، تولید واکسن و سرم‌های تزریقی بوده است.

در آغاز، انستیتو پاستور ایران از شش بخش تشکیل شده بود که بخشی از آن برای تولید واکسن‌های گوناگون و بخشی هم برای تهیه مایه آبله بود. این مؤسسه به‌دلیل خطرات احتمالی و گرانی سرم‌ها و واکسن‌های وارداتی از اروپا، تلاش کرد به‌مقدار کافی و با قیمتی ارزان، سرم

واکسن‌های تولیدی انستیتو پاستور ایران

واکسن آبله

شانزده سال پس از کشف واکسن آبله توسط ادوارد جنر (۱۷۴۹ تا ۱۸۲۳)، آبله‌کوبی در ایران رواج یافت. در سال ۱۲۳۴ق، محمدعلی‌میرزا دولت‌شاه (۱۲۰۳ تا ۱۲۳۷ق) والی کرمانشاه و پسر ارشد فتحعلی‌شاه قاجار دومین پادشاه قاجاریه، در کرمانشاه ۲۵ نفر از شاهزادگان را آبله‌کوبی کرد و سپس در تهران، همدان، کاشان، اصفهان و جلفا تلقیح انجام داد. در اوایل سال ۱۲۶۷ق، امیرکبیر آبله‌کوبی را همگانی و اجباری کرد. مایه‌کوبی به‌روش جنر، یعنی بازوبه‌بازو، در ایران، در دوران پادشاهی فتحعلی‌شاه قاجار، حدود شانزده سال پس از کشف جنر آغاز شد؛ اما تهیه مایه آبله از گوساله همگام با تأسیس انستیتو پاستور ایران، در سال ۱۲۹۹، متداول شد. قبل از تأسیس انستیتو پاستور ایران، آبله‌کوبی در ایران رواج نداشت و پزشکان از مبتلایان به آبله، مایه آبله را گرفته و به اطفال تلقیح می‌کردند. تقریباً ۸۰ درصد اطفالی که با این روش آبله‌کوبی می‌شدند، مادام‌العمر از ابتلا به بیماری آبله ایمن بودند.

برای نخستین‌بار دکتر ژوزف منار، اولین رئیس انستیتو پاستور ایران، به‌اصرار مجلس حفظ‌الصحه (وزارت بهداشت وقت) در فروردین ۱۳۰۱ مایه اصلی آبله را از پاریس به ایران آورد و مایه آبله را به‌روش علمی تهیه کرد و در دسترس عموم قرار داد. در خرداد ۱۳۰۸، لایحه تلقیح

نقش انستیتو پاستور ایران در پاسخ به پاندمی کووید-۱۹ در کشور

انستیتو پاستور ایران به گواه تاریخ یکصدساله فعالیت‌های پرثمرش، یار دیرین روزهای سخت مردم ایران و پرچمدار مبارزه با بیماری‌های واگیر در کشور و منطقه بوده است. در کارزار مبارزه با کووید-۱۹ نیز با آمادگی کامل و با تکیه بر همت بلند و دانش فنی بومی دانشمندان جوان خود، در اوج تحریم‌ها با ورود بهنگام و اتخاذ راهکارهای مبتنی بر منطق علمی و شرایط خاص کشور، زمینه خلق فرصت‌هایی بزرگ را فراهم آورد. همچنین باعث دلگرمی و ارتقای روحیه هم‌میهنان خویش بوده و با این خدمت‌رسانی عظیم، تحسین کارشناسان مختلف داخل و خارج از کشور را موجب شده است.

نقش انستیتو پاستور ایران در پاسخ به اپیدمی کرونا (کووید-۱۹) بدین شرح است:

- طراحی شبکه تشخیص مولکولی کووید-۱۹، آموزش کارشناسان کشوری، راه‌اندازی و سامان‌دهی و هدایت شبکه منسجم تشخیص آزمایشگاهی کرونا در سراسر کشور؛
- انجام آزمایش‌های کووید-۱۹ روی نمونه‌های ارسالی از مراکز بهداشتی و درمانی سراسر کشور به‌صورت رایگان و پایش جهش‌های ویروس در موارد مقتضی؛
- تأمین و توزیع کیت‌ها و مواد مصرفی موردنیاز آزمایشگاه‌های عضو شبکه ملی تشخیصی کووید-۱۹ در کشور؛
- فراخوان دعوت از فناوران داخلی برای تولید کیت‌های تشخیصی و ارائه راهنمایی‌های فنی با

کارگاه‌های بین‌المللی برگزارشده اخیر

۱. کارگاه بین‌المللی لیشمانیا، انستیتو پاستور ایران، ۱۱ تا ۱۹ اسفند ۱۳۸۶

مجری: دکتر سیما رافتی از انستیتو پاستور ایران و دکتر آلبرت دکوتو^۱ کارگاه بین‌المللی لیشمانیا (بیولوژی، درمانی، واکسن)، با شرکت بیش از پنجاه نفر از محققان مرتبط از کشورهای ایران، افغانستان، پاکستان، عراق، تونس و هندوستان و با سخنرانی‌های علمی اساتیدی از ایران، فرانسه، سوئیس، انگلستان و کانادا در محل بخش ایمونوتراپی و تحقیقات واکسن لیشمانیا برگزار شد.

شرکت‌کنندگان در این نشست علمی، در دو بخش تئوری و عملی، در زمینه بیولوژی لیشمانیا با تازه‌های درمانی و واکسن آشنا شدند. این کارگاه با حمایت انستیتو پاستور پاریس و سازمان جهانی بهداشت تشکیل شد.

1. Dr. Albert Descoteaux (INRS-Institute Armand - Frappier)

۳. کارگاه بین‌المللی بیماری تولارمی، اکنلو، مرکز تحقیقات بیماری‌های نوپدید و بازپدید، ۲۴ تا ۲۶ آذر ۱۳۹۴

مجری: دکتر احسان مصطفوی، رئیس بخش اپیدمیولوژی و مرکز تحقیقات بیماری‌های نوپدید و بازپدید.

دوره آموزشی بین‌المللی بیماری تولارمی با همکاری اساتیدی از سوئد، فرانسه، ترکیه و ایران در آزمایشگاه مرجع کشوری تولارمی، طاعون و تب کیو، در پایگاه تحقیقاتی اکنلو انستیتو پاستور ایران برگزار شد. این دوره آموزشی با شرکت محققان و دانشمندان علوم مرتبط از سودان، بلغارستان، پاکستان، چین، ترکیه، مالزی، سوئد، فرانسه و هفت دانشگاه و مؤسسه علمی ایرانی در زمینه‌های گوناگون میکروب‌شناسی، اپیدمیولوژی، ناقلان، مخازن و علائم بالینی ترخیص و درمان در قالب گروه‌های تخصصی تشکیل شد.

جوایز دریافت شده توسط محققان ایران از شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور

مدال یونسکو انستیتو پاستور^۱

نشان (مدال) یونسکو انستیتو پاستور پاریس جایزه‌ای علمی و بین‌المللی است که هر دو سال یکبار، یونسکو و انستیتو پاستور پاریس آن را به محققانی در زمینه علوم زیستی اعطا می‌کنند. این جایزه از سال ۱۹۹۵ برای تحقیقات برجسته در موضوعات مرتبط با بهداشت، تحقیقات پزشکی، کشاورزی و غذا و تخمیر اعطا شده است. جایزه یونسکو انستیتو پاستور در سال ۲۰۰۱ (۱۳۷۹) به خانم دکتر سیما رأفتی سیدی یزدی از انستیتو پاستور ایران، برای تحقیقات در زمینه لیشمانیوز تعلق گرفت.

شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور

شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور^۱ متشکل از ۳۳ انستیتو در سراسر جهان، با هدف و مأموریت مشترک است. هدف اصلی این شبکه کنترل و درمان بیماری‌های عفونی، با رویکردی عمل‌گرایانه در عرصه‌های بهداشت عمومی و تحقیقات پایه‌ای و کاربردی است. اعضای این شبکه علمی برای دستیابی به روش‌های جدید درمان و تشخیص و تولید واکسن در حوزه بیماری‌های عفونی، مانند مالاریا، سل، ایدز، تب دانگ، هاری، لیشمانیا، تب هموراژیک و بیماری‌های نوپدید و بازپدید تلاش می‌کنند. همچنین، بررسی شیوع و بروز بیماری‌های اپیدمیک، پاندمیک، مقاومت‌های دارویی و در نهایت، اتخاذ راهکارهای بهداشتی و علمی برای حذف بیماری‌ها یا پیشگیری از بیماری‌ها و اساساً کنترل بیماری‌های عفونی از دیگر اهداف این مرکز است. این مأموریت‌ها و اهداف مشترک با همکاری تمام کشورهای عضو، با هسته اصلی شبکه انستیتو پاستور پاریس و نیز سازمان‌های بین‌المللی مرتبط شکل می‌گیرد. شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور علاوه بر برگزاری اجلاس سالانه رؤسای کشورهای عضو، هر دو سال یک‌بار میزبان اجلاس منطقه‌ای شبکه بین‌المللی در مناطق آفریقا، اروپا، آمریکا و نشست منطقه‌ای MATI است. این اجلاس و نشست به‌طور معمول، ضمن دعوت از همه رؤسای کشورهای عضو، در یکی از مناطق واقع در ۳۳ کشور، برگزار شده و طی آن، آخرین اطلاعات و دستاوردهای علمی و فنی به‌همراه نتایج تحقیقات در زمینه موضوعات مرتبط تبادل می‌شود.

مفاخر و چهره‌های ماندگار

تاریخ گذشته و حال مراکز برجسته علمی تحقیقاتی، همچون انستیتو پاستور ایران، همواره با حضور و تلاش انسان‌هایی شایسته و درخور تکریم و مفاخری صاحب‌نام، سرشته و آمیخته است. شاید هیچ عبارتی برای تفسیر زحمات و فداکاری آنان مناسب‌تر از «جان‌فشانی» نباشد؛ زیرا این عشق و علاقه وافر خدمت‌رسانی به هم‌نوع از عمق روح بزرگ و متش انسانی آن‌ها نشئت گرفته است.

در اینجا صرف‌نظر از اسامی فعالان دل‌سوز عصر کنونی انستیتو پاستور ایران، در عرصه‌های علم، تحقیق، مبارزه با بیماری‌های عفونی و کنترل آن‌ها، مقصود اشارتی کوتاه بر نام چند تن از درگذشتگان و برخی مفاخر بزرگ بازنشسته حال حاضر است که سهم بسزایی در تکوین و رشد و بالندگی انستیتو پاستور ایران داشته‌اند.

واقفین و خیرین

عبدالحسین میرزا فرمانفرما

مرحوم عبدالحسین میرزا فرمانفرما، شاهزاده قاجار و نخست‌وزیر ایران در دوران احمد شاه قاجار، از مالکان خیر ایران بود که املاکی وسیع در بسیاری از نقاط ایران داشت. فرمانفرما بخشی از املاک خود را برای احداث بیمارستان، مدرسه یا مسجد وقف کرده است.

فرمانفرما، در سال ۱۳۰۳، زمینی به وسعت ده هزار مترمربع از باغی مشهور به «باغ اطلسی» (محل فعلی انستیتو پاستور ایران) که جزو اراضی منازل مسکونی وی در تهران بود، وقف انستیتو پاستور ایران کرد.

در مقدمه وقف‌نامه عبدالحسین میرزا فرمانفرما آمده است:

با توجه به مشکلات ناشی از امراض مسریه مزمنه که در خطه ایران خاصه طهران شیوع یافته که مداوای آن نیازمند تزریق و بررسی مواد تزریقیه محتاج به خارج و شدت احتیاج به آن، اهالی را دچار مشکلات کرده است. هدف از وقف این زمین تأسیس مرکزی است که مواد تزریقیه و اسباب و لوازم تلقیحه امراض متنوعه

زندگی‌نامه لویی پاستور

یکی از زندگی‌نامه‌های قدیمی این دانشمند به زبان فارسی

مقدمه

آنچه در این مقاله تقدیم می‌شود، زندگی‌نامه‌ای است که برای لویی پاستور، دانشمند مشهور فرانسوی (۱۸۲۲ تا ۱۸۹۵)، در روزنامه تربیت، یکی از جراید مهم ایرانی دوره مظفری، به چاپ رسیده است. اهمیت این متن برای خواننده فارسی‌زبان، به دلیل فاصله انتشار آن از هنگام مرگ لویی پاستور است. این متن طی ۶ شماره در روزنامه تربیت، یعنی شماره‌های ۸۹ تا ۹۶ و در تاریخ بین ۷ تا ۱۵ اردیبهشت ۱۲۷۷، به صورت پاورقی منتشر شده بود. بر این اساس، تاریخ نشر متن حاضر فقط سه سال با مرگ پاستور فاصله دارد و به نظر می‌رسد یکی از نمونه‌های قدیمی زندگی‌نامه دانشمندانی مانند لویی پاستور در زبان فارسی باشد.

روزنامه تربیت به کوشش پدر و پسر نویسنده ایرانی، محمدحسین فروغی، مشهور به ذکاءالملک اول (۱۲۱۸ تا ۱۲۸۶ش) و محمدعلی فروغی، مشهور به ذکاءالملک دوم (۱۲۵۶ تا ۱۳۲۱ش)، در تهران منتشر می‌شد. این روزنامه نخستین روزنامه غیردولتی ایران بود که روی هم‌رفته در مدت ۱۱ سال و در ۴۳۰ شماره در تهران منتشر شد.

**بیماری مشکوک
به آبله در تهران**
معلوم شد آبله مرغان بوده است
دانشجویان دانشکده پزشکی برای مبارزه
با آبله مجهز شده اند

بیمار مشکوک آبله از شاگردان دبیرستان دارالفنون بوده و فعلاً برای تشخیص قطعی بیماری آبله، یا آبله مرغان در اختیار بنگاه پاستور گذاشته شده است

بهداری آموزشگاهها در کلیه دبستانها و دبیرستانها شاگردان را تلقیح میکند در انگلستان مردم برای تلقیح بهراکز بهداشتی هجوم آورده اند

دیروز در محافل بهداشتی شایع شد که یک نمونه بیمار مبتلا به آبله

در تهران دیده شد است .
خبرنگار ما بدنبال این شایعه کسب اطلاع کرد که بیمار مزبور در بیمارستان فیروز آبادی تحت مطالعه دقیق پزشکان و معالجه آنان قرار گرفته است .
آبله مرغان
امروز آقای دکتر مرشد مدیر کل اداره بهداشت وزارت بهداشتی بهرامون این بیمار خبر تکرار ما گفت "دیروز بلافاصله پس از کسب این گزارش از نظر همه کپه شناسی این بیمار تحت مطالعه دقیق پزشکان قرار گرفت و معلوم شد که این بیمار مبتلا به آبله مرغان بوده است .
آقای دکتر مرشد افزود : در حال حاضر بیماری آبله مرغان در تهران بقیه در صحنه مقدم

در دانشسرای عالی
دانشجویان منتظر اتخاذ

بیماری مشکوک به آبله در تهران:

دیروز در محافل بهداشتی شایعه شد که یک نمونه بیمار مبتلا به آبله در تهران دیده شده است.

بر اساس گزارش روزنامه اطلاعات، بیمار مشکوک به آبله از شاگردان دبیرستان دارالفنون بوده و فعلاً برای تشخیص قطعی

بیماری آبله یا آبله مرغان، در اختیار بنگاه پاستور گذاشته شده است، روزنامه اطلاعات، ۲۵ دی ماه ۱۳۴۰

Suspected smallpox disease in Tehran: According to the "Ettelaat Newspaper", the patient suspected to smallpox was a student of Dar al-Fonun High School and has been provided to the Pasteur Institute for a definitive diagnosis of smallpox. Ettelaat Newspaper, Jan15, 1962

کتابنامه

حاجی‌زاده، افشین، ۱۳۹۴، *مؤسسه رازی در گذر زمان* (نودمین سال تأسیس انستیتو رازی)، قم: ماهر. رضوانی، اسماعیل و فاطمه قاضیها، *روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه قاجار در سفر سوم فرنگستان*، تهران: سازمان اسناد ملی ایران، ۱۳۷۱، ص ۱۹۱.

قدسی، مهدی، ۱۳۵۰، *تاریخچه خدمات پنجاه‌ساله انستیتو پاستور ایران*، تهران: انستیتو پاستور ایران.

مصطفوی، احسان، ۱۳۹۵، *خاطرات ایام تحصیل و سال‌های خدمت در انستیتو پاستور ایران*: دکتر مهدی قدسی (۱۲۷۹ تا ۱۳۷۰)، تهران: گپ.

منبورگ، ژان، ۱۳۹۴، *بالتازار؛ ماجراجوی طاعون*، ترجمه منیژه یوسفی بهزادی، زیر نظر دکتر احسان مصطفوی، تهران: اندیشمند.

Amir A. Afkhami, "INSTITUT PASTEUR", *Encyclopaedia Iranica*, XIII/2, p. 157-163, available online at www.iranicaonline.org/articles/institut-pasteur-1.

Research RVaS, *Achieving the Production of Waxes and Human Biological Products*, 2015:46.

Mesnard J. Pastor, *Institute's Office of Operations Report*, Tehran: Pastor Institute of Iran, 1927.

Participation of the Pasteur Institute of Iran and the Finlay Institute of Cuba: in the production of SOBERANA02 vaccine against the COVID-19

The Pasteur Institute of Iran has had a joint and effective scientific and technical cooperation with the Finlay Institute of Cuba and the participation of the two institutes' has been a serious scientific contribution in the production of the new vaccine against COVID-19 (SOBERANA02 in Cuba and PaŝtoCoVac in Iran). This vaccine contains two distinct components of tetanus toxoid and recombinant RBD (receptor-binding domain) proteins, which bind to each other and the immune system recognizes these two components as a single component and increases the immune system response. The purpose of designing and manufacturing this vaccine was to prevent disease and virus transmission. The effectiveness of this vaccine in two doses of injection was 65% and using the booster dose (*SOBERANA Plus*), it will increase to 91.2%. Based on the joint findings of Iran and Cuba in the third phase, there is Strong documentation for effectiveness to submit to the World Health Organization.

Recent International congress and meetings held at the Pasteur Institute of Iran

Scientific seminar of Pasteur Institute of Iran and Paris Tehran, Apr 9-11, 2000

The first scientific seminar on research cooperation between the Pasteur Institute of Iran and Paris was held on April 9-11 2000 in Tehran. It was held with the participation of Mohammad Farhadi Iranian Minister of Health of the time, Morteza Azarnoush the director of the time Pasteur Institute of Iran (1993-2000), Mr. H.E.P. desuremain the French Ambassador of the time in Tehran, prof P. Kourilsky the president of the time of Institute Pasteur- Paris and a number of researchers and scientists from the Pasteur Institute of Iran and Paris.

Branches Of Pasteur Institute of Iran

Zargandeh Site, Tehran

This site was established during the presidency of Dr. Joseph Mesnard at the Pasteur Institute of Iran, as a Pasteur Institute branch in Shemiranat (Zargandeh region) in 1924, just for diagnosis and treatment of human and domestic animal diseases. This branch was dissolved after several years of operation.

Research Centre for Emerging and Reemerging infectious diseases

Akanlu, KabudarAhang, Hamadan

1952 during a plague outbreak in the western area of Iran, Pasteur Institute of Iran founded a research Centre in Akanlu, a village located between Zanjan, Kurdistan and Hamadan provinces. As a result of the